

ἃτι ἡ ἀναλογία τῶν ἐξαντλουσῶν τὸ ἔδαφος καλλιιεργειῶν διατηρεῖται μέχρι τοῦδε πολλὰ μεγάλη, μὲν ὅλας τὰς γενομένας παρ' ἡμῖν ἀπὸ πεντήκοντα ἤδη ἐτῶν προόδους εἰς τὰς βελτιούσας τὸ ἔδαφος καλλιιεργείας.

Μετὰφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

Κ. ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ.

Περὶ γεωργικῆς τραπέζης καὶ πρακτικῶν ἀγροκηπίων.

Ἡ πρόοδος τῆς γεωργίας εἶναι ἀνέφικτος ἄνευ γεωργικῆς τραπέζης καὶ πρακτικῶν ἀγροκηπίων, καὶ τὰ δύο δὲ ταῦτα εἶναι ἀναπόφευκτα ἐν Ἑλλάδι. Οὔτε ἡ Κυβέρνησις, οὔτε οἱ κεφαλαιοῦχοι, οὔτε οἱ κτηματῖαι ἠθέλησάν ποτε νὰ ἐνωθῶσι διὰ νὰ φέρουν νέον σύστημα καλλιιεργείας, ἐξ ἐναντίας μάλιστα, ἐξήτησαν πάντες τὴν ταπεινώσιν τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ, ἐνεκα κερδοσκοπικῶν καὶ πολιτικῶν σκοπῶν, πόσον ὁμως ἠπατήθησαν ἀμφοτέρωθεν τὰ μέρη. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς, εὐρισκόμενος τόσα ἔτη ὑπὸ τὴν δουλείαν, ὀνομάζεται τὴν σήμερον ἐλεύθερος, ἔχων μίαν μικρὰν ἔκτασιν γῆς, καὶ πρὸς διατήρησιν τῆς μικρᾶς ταύτης κτηματικῆς περιουσίας του ζητεῖ τὴν τάξιν, ἀποφεύγει τὸ μέγα!!! ἑλληνικὸν πολιτικὸν στάδιον, καὶ περιορίζεται εἰς τὰς ἀγροτικὰς του ἀσχολίας· ἡ τελευταία μάλιστα ἐπανάστασις ἔκαμεν εἰς αὐτὸν φανερόν ὅποια εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀναρχίας· ὁμοφώνως δὲ ζητεῖ τὴν ὑποστήριξιν τῆς βασιλείας καὶ θέλει εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴν τελευταίαν ῥανίδα τοῦ αἵματός του διὰ τὸ εὐτυχὲς μέλλον αὐτῆς. Ἀφ' ἐτέρου ἡ αἰσχροὶ κερδοσκοπία, ἣν μέχρι σήμερον διετήρουν οἱ τοκογλύφοι καὶ μέρος τῶν κτηματιῶν, εὐρίσκεται εἰς τὰ ὀλισθία. Ἡ κτηματικὴ τράπεζα φέρει μετ' ἐκείνης ἀρκετὰ κεφάλαια πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀναγκῶν τῶν δυστυχῶν γεωργῶν μας. Ἡ σύμβασις αὐτῆς μὲ ἠνάγκασε καὶ ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον πατριώτην νὰ συντρέξω εἰ δυνατόν κατὰ τι διὰ τῶν μικρῶν γεωργικῶν μου γνώσεων.

Ἐπαναλαμβάνω δὲ ὅτι ἄνευ γεωργικῆς τραπέζης, διδούσης χρήματα ἐπὶ ὑποθήκῃ τοῦ μέσου ὅρου τοῦ εἰποδήματος καὶ ἐπὶ ἐγγυήσει τῆς κοινότητος, ἀνέφικτος εἶναι ἡ πρόοδος τῆς γεωργίας. Ὁ καλλιεργητὴς ἐν Ἑλλάδι, ἔχων ἀνάγκην χρημάτων πρὸς καλλιέργειαν τοῦ κτήματός του, εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητῇ αὐτὰ παρὰ τῆς ἐθνικῆς τραπέζης ἢ παρὰ τῶν τοκιστῶν· ἡ ἐθνικὴ δὲ τράπεζα, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τοῦ καλλιεργητοῦ κτηματίου, μετὰ παρέλευσιν χρόνου ἀποφασίζει νὰ στείλῃ γεωμέτρην πραγματογνώμονα πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ κτήματος, ἐπομένως πάλιν ἀφοῦ παρέλθῃ ἱκανὸς καιρὸς διὰ πράξεως τοῦ συμβουλίου ἀποφασίζεται ἢ ὅχι τὸ ἀπαιτούμενον δάνειον, τοιοῦτοτρόπως παρέρχεται ἄπειρος χρόνος· ὁ καλλιεργητὴς τέλος πάντων λαμβάνει τὸ ἀναγκαῖον πᾶσόν· ἐρωτῶμεν τῶρα εἰς τί θέλει τὸ μεταχειρισθῇ; ὁ καιρὸς τῆς καλλιέργειας σπορᾶς ἢ φυτείας παρήλθεν, ἡ γεωργία δὲν περιμένει, ἡ μήπως ἰδύνατο ὁ καλλιεργητὴς νὰ προΐδῃ ὅλας τὰς δυσκολίας, ἃς ἤθελεν ἀπαντήσῃ πρὸς ἀπλᾶσθῃ μικροῦ κεφαλαίου, ὅπως ζητήσῃ αὐτὸ ἐν καιρῷ; Πληρορεῖται ὅτι ὑπάρχει ἐν Ἀθήναις τράπεζα, ἣτις ἐπὶ ὑποθήκῃ κτημάτων δανεῖζει χρήματα με τὸκον 7 0/0· διὰ ν' ἀπαλλαγῇ δὲ ἀπὸ τὰ 20 0/0 τοῦ τοκογλύφου, σπεύδει, ζητεῖ τὴν συνδρομὴν αὐτῆς· ὅποιον τὸ ἀποτέλεσμα; ἡ λαμβάνει ἢ δὲν λαμβάνει· καὶ ἐάν μὲν λάβῃ, τοῦτο γίνεται μετὰ παρέλευσιν καιροῦ καὶ ὅχι με 7 0/0 ἀλλὰ με 10 0/0, ἐπεὶ δὲ ὅλα τὰ ἔξοδα χαρτοσήμων πραγματογνομόνων καὶ λοιπῶν εἶναι εἰς βάρος του. Ἄς ἀνῆσωμεν τοὺς κατέχοντας κτηματικὴν περιουσίαν, καὶ ἃς ἔλθωμεν εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας τοιαύτην· ἐνοικιάζει τις ἐν κτήμα με σκοπὸν νὰ καλλιεργήσῃ αὐτό· τὸ μικρόν του κεφάλαιον ἐδαπανήθῃ· πρὸς ἐξακολούθησιν δὲ τῆς ἐπιχειρήσεώς του, λαμβάνει ἀνάγκην χρημάτων, ζητεῖ αὐτὰ, ἡ τράπεζα ἄνευ ὑποθήκης δὲν δίδει· ὅποιον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα; ἡ προστοιχίζει τὸ ἄγνωστον μέλλον εἰσόδημά του διὰ τὴν ἡμίσειαν τιμὴν ἢ λαμβάνει δάνειον ἀπὸ τοκιστὰς πρὸς 20 0/0· φθάνει ὁ καιρὸς τῆς συγκομιδῆς, παρουσιάζεται ὁ κερδοσκόπος, ζητεῖ τὰ ὀφειλόμενα χρήματα· ζητεῖ τότε ὁ ὀφειλέτης διορίαν, νὰ τελειώσῃ τὴν συγκομιδὴν, καὶ εὐρησσυμφέρουσαν τιμὴν τῶν καρπῶν τῆς, καὶ δὲν τῷ δίδεται, ἢ ἂν τῷ δοθῇ αὕτη, τῷ δίδεται με τὸκον 30 0/0, ὥστε ἄλλον τὸ καθαρὸν κέρδος του τὸ δίδει εἰς ἄλλον, ἐπὶ τέλους, βλέπων τὴν ἐξακολούθησιν τῆς καλλιέργειας του ἀδύνατον, ζητεῖ ἀπὸ τὸν κτηματίαν τὴν διάλυσιν τῆς συμφωνίας· ὑπάγει καλῶς, ἐάν θελήσῃ αὐτὸς νὰ τῷ δοθῇ αὕτη· ἐν δὲ ὅχι, τότε ἐκποιεῖ τὰ ζῶά του ἐπὶ

προφάσει ἀποζημιώσεως καὶ τοιουτοτρόπως καταστρέφονται ὁλόκληραι οἰκογένειαι, καὶ παραδείγματα ἄπειρα ἐν Ἑλλάδι. Ἡ σύστασις ὅμως τῆς γεωργικῆς τραπέζης θέλει ἀπαλλάξει τὸν τόπον ἀπὸ πλείστα δεινὰ, θέλει εὐτυχήσει τὴν τάξιν τῶν γεωργῶν, θέλει δὲ καὶ αὐτὴ ὠφεληθῇ ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς οὐκ ὀλίγον.

Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ θὰ γίνωνται τὰ δάνεια ; ὁ ἔχων ἀνάγκην χρημάτων γεωργὸς κάμει ἀναφορὰν πρὸς τὴν τράπεζαν, ἥτις θέλει διευθύνει αὐτὴν εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχήν, ζητοῦσα πληροφορίας περὶ τοῦ μέσου ὅρου τοῦ εἰσοδήματος τῶν γαιῶν, ὧν κατέχει ὁ καλλιεργητὴς, καὶ ἐπὶ τῇ θάσει αὐτῶν θέλει δίδει τὸ τρίτον μέρος τῆς παραγωγῆς μὲ τόκον 7 0/0, ὅπερ ποσὸν θέλει πληρῶνεσθαι εἰς τὴν μέλλουσαν συγκομιδὴν, καὶ διὰ τὴν πλήρωμὴν νὰ ᾔναι ὑπεύθυνος ἡ κοινότης· μεγαλειτέρα ἀσφάλεια διὰ τὴν τράπεζαν, νομίζω, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

Νὰ συστηθῶσι δὲ ἐξ ἀρχῆς εἰς τοὺς νομοὺς ὑποκαταστήματα, εἰς τὰ ὑποῖα νὰ ὑπάρχουν ἀποθήκαι μὲ τοὺς ἀναγκαιοτέρους σπόρους, καὶ μὲ τὰ οἰκονομικότερα καὶ ἀναγκαιώτερα εὐρωπαϊκά γεωργικὰ ἐργαλεῖα, νὰ ὑπάρχουν κτηνοστάσια μὲ τὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα ζῶα, δηλ. εἰσας, ἵππους κτλ. ὅλα ταῦτα νὰ δίδωνται εἰς τοὺς γεωργοὺς μὲ μετρίας τιμὰς καὶ μὲ τόκον 7 0/0. Τοιουτοτρόπως ὁ γεωργὸς δὲν θέλει ἀναγκασθῇ ν' ἀφίνη τὰς ἐργασίας του, ζητῶν παρὰ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τὸ ἀναγκαῖον χρηματικὸν ποσὸν πρὸς ἐξακολούθησιν αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀρχῆς του θέλει ζητήσῃ αὐτὰ ἀπὸ τὴν γεωργικὴν τράπεζαν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ἔγκρισις αὐτῆς, τότε τρεῖς ἡμέραι ἀρκοῦν εἰς αὐτὸν, ὅπως ὑπάγῃ νὰ λάβῃ τὸ ζητηθὲν ποσόν.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη καὶ τὸ κέρδος τῆς γεωργικῆς τραπέζης· ἂς ὑποθέσωμεν μίαν ἑκτασιν γῆς ἐκ στρεμματῶν ἑκατὸν πεντήκοντα καλῆς ποιότητος· ἡ ἑκτασις αὕτη ἀπαιτεῖ σπορὰν 75 κοιλῶν σίτου, ὁ μέσος ὅρος τῆς παραγωγῆς θέλει εἶναι 750 κοιλὰ, ἐξ αὐτῶν θέλει πληρώσει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἐνοίκιον 18 0/0· εἰς τὸ δημόσιον 5 0/0· εἰς τὸν δῆμον 2 0/0· θεριστικὰ 10 0/0· ἀλωνιστικὰ 5 0/0· σπορὰ 10 0/0· τὸ ὅλον 50 0/0· μένουσι εἰς αὐτὸν 375 κοιλὰ, ὑπολογίζω τὸ κοιλὸν πρὸς 6 δραχ. φέρουν δρ. 2250 ἀφαιρουμένου τοῦ δανεισθέντος ποσοῦ ἐκ 1500 δραχ. ὁμοῦ μὲ τὸν τόκον πρὸς 7 0/0 τὸ ὅλον δραχ. 1605, μένει μὲ ἐν κέρδος καθαρὸν ἐκ δραχ. 645 καὶ τῆς σπορᾶς ἐξ 75 κοιλῶν σίτου, διὰ τὰ ἐξοδά του 60 δραχ. τὸν μῆνα ἀρκοῦν εἰς αὐτὸν,

ὥστε τό τε κεφάλαιον καὶ τὸ κέρδος τῆς γεωργικῆς τραπέζης εἶναι ἀσφαλῆ καὶ ὁ καλλιεργητὴς ἀπαντᾷ τὰ ἐτήσιά του ἐξοδα καὶ τὸ κτῆμά του δὲν μένει ἀκαλλιέργητον· αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα, προσερχόμενον ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν· ἀλλὰ τὸ τῶν βιομηχανικῶν φυτῶν εἶναι πολὺ σημαντικώτερον. Ἄς υποθέσωμεν 150 στρ. βάμβακος ἢ καπνοῦ, ὁ μέσος ὅρος τῆς παραγωγῆς εἶναι 7500 δρ. ὑπολογιζομένης τῆς ὁκτῆς πρὸς 90 λεπ. φέρει δρ. 6750, ἐξ αὐτῶν θέλει πληρώσει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην λόγῳ ἐνοικίου 20 0/0 δηλ. 1350 δραχ. ἄλλοι φόροι δὲν ὑπάρχουν, μένουν δραχ. 5400· ἀφαιρῶ τὸ δανεισθὲν ποσὸν ὁμοῦ μὲ τὸν τόκον τὸ ὅλον δραχ. 2675, μένει καθαρὸν κέρδος 2725 δρ. καὶ μία γῆ, καλῶς καλλιεργουμένη, ἀπαιτεῖ ὀλιγοτέραν δαπάνην, ἀπὸ τὸ σύνθηες διὰ τὸν δημητριακόν, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ σπαρῇ εὐθὺς μετὰ τὴν συγκομιδὴν τοῦ βάμβακος ἢ καπνοῦ. Δὲν κάμνω λόγον περὶ δενδροφυτείας, ἐπεὶδὴ ὀνομάζω αὐτὴν περιουσίαν φθαρτὴν, ἀλλ' ἀπλῶς περιορίζομαι εἰς τὴν ἐτήσιον παραγωγὴν τῆς γῆς ἀπὸ καλλιέργειαν ἐτησίων φυτῶν, δημητριακῶν ἢ βιομηχανικῶν. Ἐκ τῶν προλεχθέντων παρατηρεῖ τις, ὅτι τὰ κεφάλαια καὶ τὰ κέρδη τῆς γεωργικῆς τραπέζης εἶναι ἀσφαλῆ, ἡ δὲ γεωργία, ἔχουσα χρήματα, θέλει προχωρεῖ καὶ λάβει τὴν θέσιν, ἣν πρέπει νὰ κατέχῃ.

Καὶ ἡ σύστασις παρκτικῶν ἀγροκηπίων εἶναι ἀναγκαιοτάτη, ἐπεὶδὴ εἰς τί θέλουν συντείνει τὰ κεφάλαια, ὅταν τὰ μεταχειρίζονται κακῶς; ἡ καλὴ διεύθυνσις εἶναι ἐκεῖνη, ἥτις φέρει καὶ καλὸν ἀποτέλεσμα· καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα πόσον πρέπει νὰ ἤμεθα πρακτικοὶ εἰς τὴν εἴσαξιν νεωτερισμῶν, ἐπεὶδὴ ἡ ἀποτυχία ἐπιφέρει μέγα κακὸν εἰς τὸν τόπον, πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ εἰσάξουν τὴν εὐρωπαϊκὴν μέθοδον τῆς καλλιεργείας, ἀλλ' ἅπαντες ἄνευ ἐξαιρέσεως ἀπέτυχον καὶ ἐβεβαίωσαν ἔτι μᾶλλον τὴν κακὴν ἰδέαν, ἥτις ἐπικρατεῖ περὶ τῶν χωρικῶν μας. Μήπως οἱ Κύριοι οὗτοι ἐξέτασαν τὰς δυνάμεις των, εἴαν ἦναι εἰς κατάστασιν νὰ μετέλθωσι τὸν ἀγροτικὸν βίον, ἂν κατέχωσι τὰς ἀναγκαιοτέρας γεωργικὰς γνώσεις, ἂν ἐγνώριζαν καλῶς τὰς ἑλλείψεις τοῦ τόπου, καὶ διὰ τίνος μέσου νὰ φέρωσι τὴν ἐελτίωσιν αὐτῶν; οὐδὲν τῶν τοιούτων. Ἡθέλησαν νὰ ἐφαρμόσωσι πράγματα, πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ὁποίων ἐν Εὐρώπῃ ἐδαπάνησαν τόσα καὶ παρῆλθον αἰῶνες ὁλόκληροι, ἤλθον μὲ κερδοσκοπικὴν ἰδέαν, ἥτις φυσικῶ τῷ λόγῳ δὲν ἦτο ποτὲ ἐνωμένη μὲ τὸ αἶσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ, ἐπεὶδὴ ἄλλως τὸ ἀποτέλεσμα ἦ'ελεν εἶσθαι ἄλλο. Ὁ γεωπόνος κτηματίας εἶναι ἐκεῖ

νος, ὅστις θέλει ὀδηγήσει τοὺς χωρικοὺς του εἰς τὰς ἐργασίας, αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις πρῶτος θέλει λάβει εἰς τὰς χεῖράς του τὸ ἄροτρον καὶ διδάξει τὴν καλὴν χρῆσιν αὐτοῦ· δὲν πρέπει δὲ νὰ τὸν τρομάζουν οἱ κόποι, ἀλλὰ πρέπει ὁ ἴδιος νὰ γείνη γεωργὸς καὶ νὰ συμμερισθῇ τὸν βίον τῶν γεωργῶν, τότε μόνον θέλει γνωρίσει καλῶς τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν καὶ ζητήσει μέσα θεραπείας· ἀλλὰ δυστυχῶς τοιοῦτοι δὲν ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι. Τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος ἀπαιτεῖ καλλιέργειαν βιομηχανικῶν φυτῶν, ἥτις ὅμως εἶναι παρημελημένη ὡς δυσκολωτέρα καὶ πολυδάπανος, ὅλοι δίδονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν. Ἡ καλλιέργεια τῶν βιομηχανικῶν φυτῶν εἶναι μερικὴ εἰς τὴν Εὐρώπῃν, καὶ ἐντεῦθεν δύναται τις νὰ εἰκάσῃ οἷας ὠφελείας ἤθελε δώσει μία ἐπιτημονικὴ καλλιέργεια καὶ μεγαλειτέρα ἔκτασις τῶν βιομηχανικῶν φυτῶν· ἀλλ' αὕτη εἶναι δευτερεύουσα, ἡ διετῆς ἀμειψισπορία τῶν δημητριακῶν δὲν ἐξηλείφθη. Ἀπὸ σίτον κριθὴν κλ. ἀφθονεῖ ἡ Εὐρώπῃ, ἀπὸ βάμβακα, καπνὸν, ῥιζάριον κλ. ὑπάρχει πάντοτε ἐλλείψις. Περιῆλθον μερικὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ εἶδον πόσον ἐλεεινὴ εἶναι ἡ κατάστασις τῆς γεωργίας· ἐδάφη γόνιμα, κατάλληλα διὰ βαμβακοφυτεῖαν κλ. εἶναι κεκαλυμμένα μὲ δημητριακοὺς ἢ τὰ πλεῖστα αὐτῶν μένουσιν ἀκαλλιεργήτα· τὸ ἐλληνικὸν ἄροτρον, ὅπερ πρὸ καιροῦ ἔπρεπε νὰ εὐρίσκηται ἐκτεθειμένον εἰς τι μουσεῖον, δυστυχῶς ἀπαντᾷται παντοῦ· οὐδὲν κατάλληλον γεωργικὸν ἐργαλεῖον, οὐδεὶς ἐπιστήμων γεωπόνος. Τὸ εὐρωπαϊκὸν ἄροτρον εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατὰ μέγα μέρος θέλει συντελέσει εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν γαιῶν, καὶ εἰς τὴν ἀφθονωτέραν παραγωγὴν τῶν φυτῶν· δι' αὐτοῦ θέλομεν φέροι εἰς τὸ πρῶτον ἔδαφος γῆν πλουσίαν, ἥτις πρὸ αἰώνων εὐρίσκεται νεκρά, κάμετε μίαν παρατήρησιν, ἐξειάσατε τὸ δεύτερον ἔδαφος, καὶ θέλετε ἰδεῖ ὅποια διαφορὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ πρώτου· τὸ κοινὸν ἄροτρον δὲν ἔδιδε ποτὲ βάθος πλέον τῶν 0,5, καὶ φυσικῶς τῷ λόγῳ ἐκαλλιεργεῖ πάντοτε τὸ πρῶτον ἔδαφος, ἐνῶ τὸ εὐρωπαϊκὸν δίδει βάθος ἀπὸ 0,10 μέχρι 0,40 κατὰ τὴν ἀνάγκην. Ἄς ὑποθέσωμεν μίαν τετραετὴ ἀμειψισπορίαν εἰς μίαν ἔκτασιν τετρακοσίων στρεμμάτων.

1	ἔτος	100	στρέμματα	καπνοῦ
2	ἔτος	100	»	σίτου
3	ἔτος	100	»	βάμβακος
4	ἔτος	100	»	κριθῆς.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος θέλει καλῶς κοπρισθῇ τὸ προσδιορισμένον μέρος διὰ τὸν καπνὸν, καὶ θέλει δοθῇ ἡ βαθυτέρα ἄρωσις.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος μετὰ τῆς συγκομιδῇ τοῦ καπνοῦ θέλει δοθῇ μία ἄρωσις με εἶδος μόνον 9,10 καὶ σκεπασθῇ ὁ σίτος με τὴν σιδηρὰν σβάρην.

Κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τὴν θέσιν τοῦ σίτου θέλει λάβει ὁ βάμβας, ὥστε πάλιν ἀπαιτεῖται κόπρος καὶ θαθεῖα καλλιέργεια.

Κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος μετὰ τὸν βάμβακα θέλει σπαρῇ ἡ κριθὴ καθὼς καὶ κατὰ τὸ δεύτερον ὁ σίτος.

Παρατηρεῖτε ὅτι τὸ πρῶτον ἔτος ἐδόθη μία ἄρωσις 0,40 ἐνῷ τὸ δεύτερον δὲν ὑπερβαίνει τὰ 0,10, ὥστε τὸ εὐρισκόμενον στρώμα ὑπὸ τῶν 0,10 ἀναπαύεται ἐπειδὴ καὶ αἱ ρίζαι τῶν δημητριακῶν δὲν ἀπαιτοῦν τὸ εἶδος τῶν βιομηχανικῶν· τὸ τρίτον πάλιν ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν διὰ μιᾶς ἀρώσεως 0,40· τὸ δὲ τέταρτον λαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ δευτέρου ἔτους. Ὅποια λοιπὸν ἡ ἀνάγκη τῆς εἰσάξεως μίας ἐπιστημονικῆς ἀμειψισπορίας καὶ τῶν ἀναγκαιοτέρων εὐρωπαϊκῶν ἐργαλείων ;

Ἡ σύστασις πρακτικῶν ἀγροκηπίων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, πρέπει δὲ νὰ λάβῃ καὶ αὕτη τὸ ἀνῆκον μέρος εἰς τὴν πρόοδον τῆς γεωργίας· ἐξ ἀρχῆς δὲ πρέπει νὰ συστήσῃ ἀνά ἕν εἰς κάθε νομὸν, καὶ ἐπιφορτίσῃ τοὺς μεγαλοκτηματίας νὰ παραδεχθῶσι τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν με μίαν μικρὰν ἀποζημίωσιν· ὁ κύριος σκοπὸς πρέπει νὰ ᾖ τὸ νὰ εἰσαχθῇ ἀμειψισπορία, συμφέρουσα καθ' ὅλα εἰς τὸν τόπον, καὶ ἡ καλὴ χρῆσις τῶν οἰκονομικωτέρων καὶ ἀναγκαιοτέρων γεωργικῶν ἐργαλείων· αἱ δὲ διευθύνται πρέπει νὰ προσπαθήσωσι νὰ ἀπολαύσουν τὰς ἀναγκαιοτέρας γεωπονικὰς γνώσεις, καὶ νὰ ἀφιερῶσιν τὸν ἑαυτὸν τοὺς εἰς τὸν ἀγροτικὸν βίον, καὶ τότε ἐγγυῶμαι ὅτι ἡ πρόοδος τῆς γεωργίας εἶναι δυνατὴ εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ· ἐγὼ πρῶτος ἀναλαμβάνω τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς τοιούτου καταστήματος, καὶ κατὰ πρῶτον θέλω ἐξετάσει τὸ κλίμα, τὰ ἐδάφη, τὴν συγκοινωνίαν, τὴν τοπικὴν κατάστασιν τοῦ κτήματος, τὰ ἔθιμα καὶ τὰς προλήψεις τῶν γεωργῶν· καὶ ἀφοῦ σχηματίσω μίαν γενικὴν ιδέαν, θέλω ζητήσῃ μέσα θεραπείας, ἅτινα θέλουν δυνηθῇ νὰ φέρωσι τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα.

Πρὸς τὸ παρὸν περιορίζομαι εἰς αὐτὰς τὰς μικρὰς παρατηρήσεις μου, καὶ ἐπιφυλάττομαι μετ' ὀλίγον νὰ ἐκταθῶ περισ-

σότερον εἰς τὰ ἀφορώντα τὴν ἐφαρμογὴν τῆς εὐρωπαϊκῆς μεθόδου τῆς καλλιέργειας ἐν Ἑλλάδι. θέλω νομίσαι τὸν ἑαυτὸν μου εὐτυχῆ, ἐὰν δυνηθῶ νὰ φέρω ἔστω καὶ μικρὸν ἀποτέλεσμα καὶ συντελέσω κατὰ τι καὶ ἐγὼ εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἀναγκαιοτέρας ἐπιστήμης.

22 Ὀκτωβρίου 1864.

Ἐν Σκάλα Ὁρωποῦ.

Κ. Ι. ΠΑΠΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Τὰ κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα ἐν Χίῳ.

Τὴν 26 Ἰουλίου ε. ε, λίαν πρωτὶ προσεκλήθη παρὰ τοῦ Κ. Τρύφωνος Συριώτου, μικρεμπόρου, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ, πάσχουσαν. Πάραυτα δὲ μεταβὰς ἐπληροφορήθη τὰ ἑξῆς.

Ἱστορικόν. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ εἰκοσαετῆς περίπου τὴν ἡλικίαν, κράσεως καὶ ἕως λυμφατικοαιματώδους, πρωτοτόκος, ἔτεξεν εὐτυχῶς, καὶ διήλθε καλῶς τρεῖς ἡμέρας. Τὴν τρίτην ὅμως μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέραν, αἰσθανομένη ἑαυτὴν καλῶς ἔχουσαν, ἠγέρθη τῆς κλίνης καὶ προσῆλθεν εἰς τὸ παράθυρον, καθ' ἣν στιγμὴν μετέφερον ἐκεῖθεν τὸν νεκρὸν υἱὸν τοῦ Κυρίου Α. Ζυγομαλᾶ· (ὁ δωδεκαετῆς οὗτος υἱὸς ὑπέσχετο πολλὰ τῇ πατρίδι, ἀλλὰ τὸ ἀκόρεστον τοῦ Χάρωνος δρέπανον ἀφῆρπασεν αὐτὸν μετὰ τεσσαρακονθήμερον νόσον τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ἀπολήξαντος ἅς ἐπληροφορήθη ἐπὶ τέλους εἰς πυρετὸν διαλείποντα ἀμφημερινὸν τακτικόν, συνοδευόμενον μετὰ μικρᾶς διάρροίας. Δυστυχῶς ἡ ταννικὴ κίνη ἐν τῷ τόπῳ εἶναι ἄγνωστος.) Συνάμα δὲ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔλαβε καὶ ζωμὸν κρέατος. Περὶ τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, προσβληθεῖσα αἰφνης ὑπὸ κεφαλαλγίας καὶ πυρετοῦ, κατεκλίθη. Αὐθωρεὶ δὲ προσεκάλεσαν καὶ τὴν μαίαν, Κυρίαν τινὰ Χίαν, διατρίψασαν μὲν χρόνον τινὰ καὶ ἐν Ἀθήναις χάριν δῆθεν σπουδῶν, καὶ τούτου ἕνεκα ὀνομαζομένην *Ἀθηναίισαν* μαμήν, ἀλλ' ὀλίγον, φρονοῦμεν ὠφελθεῖσαν, διότι πλὴν τῶν ἄλλων ἡ Κυρία αὕτη καὶ τὸν ἱατρὸν ἐν